

Mardonov Sanjar Yoqub o‘g‘li

Buxoro davlat Tibbiyot instituti,

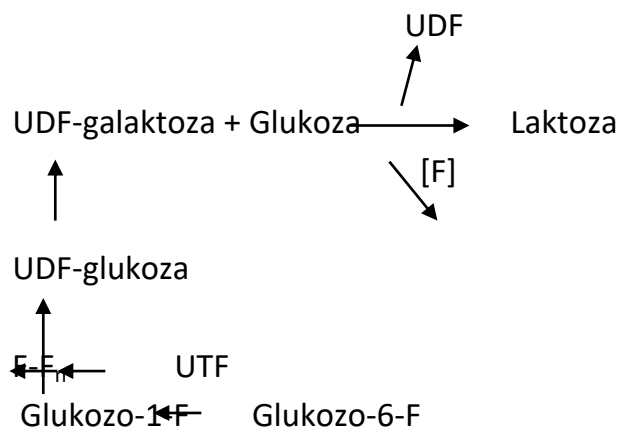
Tibbiy va biologik kimyo kafedrası assistenti

E-mail: sanjar_mardonov@bsmi.uz

Annotatsiya: Sut oqsillarining 30-45% aminokislotalardan sintezlanadi, 65-70% qondan (globulinlar) olinadi, 40% esa kazeindir. Bu bola uchun Ca va fosfatning asosiy manbai, chunki Ca-tuz (kalsiy kazeinat) bo‘lib, ayni paytda fosfatni o‘z ichiga oladi. Kazein galaktoza, galaktozamin, N-asetilneyramin kislotani o‘z ichiga olgan polisaxaridlar bilan hisoblanadi. Ushbu maqolada laktoza biosintezida boradigan jarayonlarning mehanizmlari ko‘rsatib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: Laktozasintetaza, xolesterin, immunoglobulin, prolaktin, dofamin, endokrin.

LAKTOZASINTETAZA – bu barcha toqimalarda mavjud bo‘lgan, modifikatsiyalangan ferment: UDF-galaktoza: N-atsetilglukozamin – galatozil- transferaza, GAG biosintezida qatnashadi.

Immunoglobulinlar (IgA) 10% ni tashkil qiladi.

Sut fermentlari quyidagilarni ta'minlaydi:

- ovqat hazm qilish - proteinaz, lipaz;
- himoya - katalaza, SOD, ksantin oksidaza, laktoperoksidaza;
- oqsil kompleksidan fosfatning chiqishi – gidroksidifosfataza.

Laktatsiya bezining sekretiya hujayralarida membrana bilan bog'langan galaktosiltransferaza faqat sutda bo'lgan α -laktalbumin oqsili bilan o'zaro ta'sir qiladi va laktoza sintetazasini hosil qiladi, ikkinchisi laktoza sintezini katalizlaydi:

α -laktalbumin + galaktosiltransferaza laktoza sintetaza:

- laktalbuminsiz K_M glyukoza bilan = 1-2 mMol/l

20-Dekabr, 2025-yil

- laktalbumin bilan K_M glyukoza bilan = 10^{-3} mMol/l

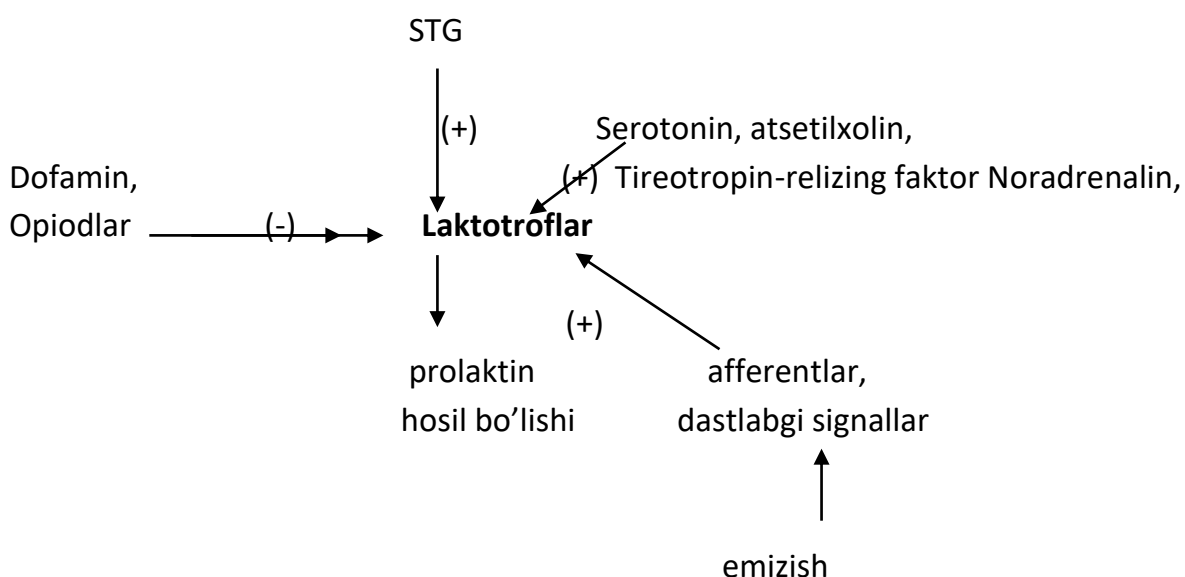
Sutdagi laktoza miqdori bolaning ko'kragiga erta yopishishiga ijobiy ta'sir qiladi. Onaning ovqatlanishi sut bezining sintez qilish funksiyasiga ta'sir qiladi: onaning ratsionidagi oqsil me'yordan 2,5 baravar kam bo'lsa, sutdagi oqsil 1,5 marta kamayadi, IgA va lizotsim miqdori kamayadi.

Sut yog'lari qonning lipoprotein fraktsiyalaridan hosil bo'ladi va 2-4 μ hajm-dagi emulsiyalangan tomchilar bo'lib, quyidagi tarkibga ega: triglitseridlar - 98%, fosfolipidlar - 2%. Og'iz suti tarkibida 6,8% fosfolipidlar, laktatsiya oxirida - 0,8%.

Xolesterin: og'iz sutida - 280 mg%, yetuk sutda - 14 mg%.

Laktatsiya davrining neyroendokrin regulyatsiyasi (gipolaktatsiya sabablarini tushunish uchun alohida ahamiyatga ega).

Homiladorlik davrida sut bezining faoliyati tuxumdonlar va platsenta estrogenlari tomonidan ingibitorlik qilinadi.

Laktatsiyani tartibga solish mexanizmlari pre-optik va orbital-frontal zonalarda joylashgan kortikal vakillikka ega. Xuddi shu zonalar barcha hissiy sti-mullarning regulyatorlari bo'lib, kiruvchi tashqi ma'lumotlarga ko'ra endokrin sil-jishlarga ta'sir qiladi.